

Sygn. akt V ACa 81/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 maja 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach V Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący :	SSA Iwona Wilk
Sędziowie :	SA Barbara Kurzeja SO del. Grzegorz Misina (spr.)
Protokolant :	Barbara Knop

po rozpoznaniu w dniu 7 maja 2013 r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółki jawnej
we W.

przeciwko (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w C. i (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w L.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanej (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością

w L.

od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach

z dnia 23 października 2012 r., sygn. akt XIV GC 79/12

1. oddała apelację;

2. zasądza od pozwanej (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością
w L. na rzecz powódki kwotę 5.400 (pięć tysięcy czterysta) złotych tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt VACa 81/13

UZASADNIENIE

Powód (...).sp.j we W. domagał się w pozwie zasądzenia od pozwanych (...)spółki z o.o. w C. (pozwany ad1) i (...) spółki z o.o. w L. (pozwany ad2) solidarnie kwoty 231.870 zł z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu i kosztami postępowania. Na uzasadnienie żądania pozwu podał, że dochodzona kwota stanowi wynagrodzenie z umowy o roboty

budowlane, w której powód występował jako podwykonawca pozwanego ad1 realizującego zadanie na rzecz Inwestora - pozwanego ad2.

Pozwani domagali się oddalenia powództwa i zasądzenia na ich rzecz kosztów postępowania .

Pozwany ad 1 zarzucił przedwczesność powództwa i brak wymagalności roszczenia , gdyż powód nie przedstawił zgodnie z umową atestów, certyfikatów, deklaracji zgodności z umową materiałów użytych do wykonania robót oraz dokumentacji powykonawczej i geodezyjnej. Ponadto zarzucił, iż obciążył powoda karą umowną za opóźnienie w wykonaniu robót w kwocie 50440 zł. zachowując sobie prawo potrącenia tej kwoty.

Pozwany ad2 przyznając fakt wyrażenia zgody na wykonanie określonych prac za pomocą podwykonawcy zarzucił, że nie zostały spełnione przesłanki jego odpowiedzialności w stosunku do podwykonawcy , o której mowa w art.647¹§ 5 k.c. , gdyż nie wyraził on zgody na zawarcie konkretnej umowy pomiędzy pozwanym ad1 a powódką nie mając żadnej wiedzy na temat jakichkolwiek postanowień czy założeń do tej umowy. Niezależnie od powyższego zarzucił, iż w dniu wystąpienia pozwanego ad1 do pozwanego ad2 ze zgłoszeniem zakresu robót przeznaczonych dla podwykonawcy, powód i pozwany ad1 zawarli już umowę .

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy w Katowicach orzekł zgodnie z żądaniem pozwu .

Z ustaleń tego Sądu przytaczanych poniżej w zakresie istotnym dla rozstrzygnięcia sprawy wynika następujący stan faktyczny.

Dnia 16.03.2011r. powód zawarł z pozwanym - (...)umowę, zgodnie z którą zobowiązał się do kompleksowego wykonania instalacji wewnętrznych i sieci zewnętrznych sanitarnych

oraz projektu powykonawczego dla projektowania hali produkcyjnej W. w L.. Termin wykonania umowy strony oznaczyły na dzień 29.05.2011r. Wynagrodzenie ustalono ryczałtowo na kwotę 485.000 zł, przy czym podstawą wystawienia faktur częściowych i faktury końcowej miał być protokół odbioru wykonanych robót, podpisany przez upoważnionych przedstawicieli stron oraz uprzednie przekazanie zamawiającemu atestów, certyfikatów, deklaracji zgodności wyrobu na materiały użyte do wykonania robót stanowiących przedmiot danego odbioru. Podstawę wystawienia faktury końcowej stanowić miało dodatkowo przekazanie dokumentacji powykonawczej i geodezyjnej . Protokołami odbioru wykonanych robót z dnia 18.05.2011r, 7.06.2011r, 4.08.2011r. spółka (...) odebrała roboty wykonane przez powoda, nie wnosząc do nich zastrzeżeń . Dnia 17.03.2011r. przy udziale przedstawicieli wszystkich stron postępowania sporządzono protokół z inwentaryzacji budowy, w którym między innymi stwierdzono, że instalacje podziemne i deszczowe wykonane zostały w całości, a instalacje sanitarne wewnętrzne są zakończone. Dnia 09.02.2011r. pozwany ad1 zawarł z pozwanym ad2 umowę o roboty budowlane nr (...) . W umowie tej pozwany ad2 zlecił pozwanemu ad1 wybudowanie hali magazynowej (...) i(...)wraz z rozbudową placu manewrowego, przebudową wjazdów i budową portierni w L. przy ul. (...) zgodnie z projektem budowlanym, za zapłatą ceny 5.000.000 zł + podatek VAT (brutto 6.150.000,00 zł). Integralną część umowy stanowiły ogólne warunki umowy stanowiące załącznik nr (...) do umowy , w których przewidziano, że wykonawca zobowiązuje się wykonać roboty siłami własnymi, a w przypadku konieczności wykonania pewnych robót przez podwykonawców, wykonawca zawiadomi o tym zamawiającego, a przed zawarciem umów z podwykonawcami, na żądanie zamawiającego, zobowiązuje się udzielić mu wszelkich informacji dotyczących tych podwykonawców. Pismem z dnia 05.05.2011r. pozwany ad1 zgłosił Inwestorowi -pozwanemu ad1 podwykonawcę robót wskazując powoda jako podmiot realizujący zlecenie kompleksowego wykonania instalacji wewnętrznych i sieci zewnętrznych sanitarnych oraz projektu powykonawczego dla projektowanej hali produkcyjnej (...) w L. . Pismem z dnia 16.05.2011r. kierownik zakładu Nr (...) spółki (...) potwierdził przyjęcie zgłoszenia podwykonawcy -powoda na zakres prac obejmujących kompleksowe wykonanie instalacji wewnętrznych i sieci zewnętrznych sanitarnych oraz projektu powykonawczego dla projektowanej hali produkcyjnej . Niezależnie od powyższego

powód w piśmie z dnia 13.05.2011r. poinformował pozwanego ad2, iż na podstawie umowy z dnia 16.03.2011r. zawartej ze spółką (...) występuje jako jej podwykonawca i jednocześnie wniósł o potwierdzenie, że inwestor uzyskał

potwierdzenie zgłoszenia udziału powoda w inwestycji i zgodę na wykonanie na niej prac w sposób określony w art. 647¹ k.c., w rezultacie czego aktualna jest współodpowiedzialność inwestora za zapłatę wynagrodzenia za wykonane prace. Pozwany ad2 w piśmie z dnia 18.05.2011r. , w odpowiedzi na pismo powódki, poinformował powoda, że dokonał zgłoszenia jego firmy jako podwykonawcy . Pozwany ad1 nie uregulował należności wynikającej z wystawionej przez powoda faktury nr (...). Pozwany ad1 pismem z dnia 02.11.2011r. poinformował powoda, iż obciąża go karą umowną za nieterminowe zakończenie prac w wysokości 50.440 zł .W maju 2011r. pozwany ad1 zawiadomił kierownika zakładu Nr (...) spółki (...), że na terenie tego zakładu będzie przebywać powodowa spółka, wykonując część prac, które zostały jej zlecone. Nie doszło wówczas do okazania umowy łączącej powoda ze spółką z pozwanym ad1. Powód nie informował inwestora - pozwanego ad2 o wysokości wynagrodzenia ustalonego w umowie łączącej go z pozwanym ad1. W trakcie realizacji robót kierownik budowy zgłaszał wykonanie robót przez podwykonawcę, a stosowne zapisy dotyczące powoda dokonane zostały w dzienniku budowy.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd I instancji uznał roszczenie powoda w stosunku do pozwanego ad1 za zasadne , gdyż powód wykonał przedmiot umowy zgodnie z jej treścią , o czym świadczą protokoły odbioru robót i dopuszczenie obiektu do użytkowania. Wskazał Sąd ,ze pozwany ad 1 nie dokonał skutecznego potrącenia kar umownych. Odnośnie odpowiedzialności pozwanego ad 2 Sąd ten uznał, że zachodzą podstawy jego odpowiedzialności na podstawie art. 647¹§ 5 k.p.c. , skoro pozwany ten wyraził zgodę na powierzenie robót podwykonawcy. Za nie mającą znaczenia uznał ten Sąd okoliczność, iż członek zarządu pozwanego ad 2 nie znał treści pisma nadesłanego do tej spółki przez powoda, jako podmiot zgłaszający się w charakterze podwykonawcy, ani też nie znał treści pisma stanowiącego odpowiedź inwestora przesłanego powodowi, gdyż „rzeczą podmiotu gospodarczego jest zorganizowanie właściwego przepływu informacji pomiędzy jego pracownikami i zarządem w zakresie wpływającej i wychodzącej korespondencji”. Wskazał też Sąd , że ogólne warunki umowy stanowiące załącznik do tej umowy stanowią, iż przed zawarciem umów z podwykonawcami tylko na żądanie

zamawiającego wykonawca zobowiązuje się udzielić mu wszelkich informacji dotyczących podwykonawców. Skoro inwestor miał świadomość udziału powoda jako podwykonawcy w realizacji inwestycji, wyraził pisemną zgodę na powyższe, zaakceptował stosowne wpisy w dzienniku budowy oraz obecność na budowie podwykonawcy, a także nie zażądał od generalnego wykonawcy żadnych informacji co do udziału podwykonawcy, to należy uznać, iż wyraził zgodę na zawarcie umowy z podwykonawcą. Wprawdzie generalny wykonawca nie przedstawił inwestorowi umowy zawartej z podwykonawcą, a pomimo to inwestor nie wniósł sprzeciwu ani zastrzeżeń, ani też nie zażądał jej okazania. Zauważył też Sąd, że zgoda inwestora na zawarcie umowy z podwykonawcą może być wyrażona także po zawarciu tej umowy i może zostać wyrażona w każdy sposób, także dorozumiany.

W apelacji od tego wyroku pozwany wniósł o jego zmianę i oddalenie powództwa oraz zasądzenie na jego rzecz kosztów postępowania za obie instancje. Wyrokowi zarzucił:

1. rażące naruszenie przepisów prawa materialnego , tj. art. 647¹ § 5 k.c. poprzez przyjęcie solidarnej odpowiedzialności inwestora za zapłatę wynagrodzenia podwykonawcy , w sytuacji, w której warunki solidarnej odpowiedzialności inwestora nie zostały spełnione , gdyż inwestor nie znał warunków umowy zawartych przez generalnego wykonawcę z podwykonawcą,
2. rażące naruszenie przepisów prawa materialnego , tj. art. 647¹ § 5 k.c. poprzez przyjęcie, że inwestor wyraził zgodę na zawarcie umowy z podwykonawcą .choć nie znał przedmiotu swojej rzekomej zgody,
3. naruszenie prawa procesowego tj. naruszenie art. 233 k.p.c. poprzez brak wszechstronnego rozpatrzenia materiału dowodowego i pominięciu okoliczności mającej istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy , tj. zachowania powoda , który ukrywał warunki umowy podwykonawczej i utrzymywał pozwanego w błędnym przeświadczeniu, że na bieżąco otrzymuje wynagrodzenie od pozwanego ad. 1, a w związku z tym nadużywa uprawnień z art. 647¹ § 5 k.c.

Powód wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie na jego rzecz kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje.

Apelacja jest bezzasadna, gdyż wyrok Sądu I instancji jest słuszny i odpowiada prawu. Fakty istotne dla rozstrzygnięcia były poza sporem, zatem prawidłowe ustalenia faktyczne Sądu I instancji Sąd Okręgowy uznaje za swoje, dzieląc

również w całej rozciągłości wnioski tego Sądu co do istnienia podstaw solidarnej odpowiedzialności pozwanego ad2 jako inwestora i pozwanego ad1 jako generalnego wykonawcy za zapłatę wynagrodzenia powoda jako podwykonawcy robót budowlanych. Z przepisu art. 647¹ § 5 k.c. wynika w sposób jednoznaczny, że zawierający umowę z podwykonawcą oraz inwestor i wykonawca ponoszą solidarną odpowiedzialność za zapłatę wynagrodzenia za roboty budowlane wykonane przez podwykonawcę. Warunkiem tej odpowiedzialności po stronie inwestora jest wyrażenie przez niego zgody na zawarcie przez wykonawcę umowy z podwykonawcą na wykonanie określonego w umowie zakresu robót. Z przepisu tego nie wynika, jak sugeruje apelacja, że wyrażenie zgody na zawarcie takiej umowy wymaga bezwzględnie znajomości treści tej umowy po stronie inwestora. Inwestor ma bowiem możliwość nie wyrażania zgody zanim nie zapozna się z treścią umowy, ale nie można też odebrać mu prawa wyrażenia takiej zgody bez wnikania w treść tej umowy. Przedstawienie inwestorowi projektu umowy z podwykonawcą nie jest koniecznym warunkiem uznania, że inwestor skutecznie wyraził zgodę na zawarcie umowy. Takie też wnioski wypływają z uzasadnienia zachowującej aktualność uchwały 7 Sędziów Sądu Najwyższego z 29.04.2008r. sygn. III CZP 6/08. Przepis art. 647¹ § 2 zdanie 2 k.c. reguluje sytuację, w której inwestor pomimo przedstawienia mu umowy lub projektu umowy z podwykonawcą milczy, nie składając żadnych zastrzeżeń. W takim przypadku ustawodawca przyjmuje fikcję prawną milczącej, dorozumianej zgody inwestora, która z założenia może dotyczyć tylko konkretnej umowy, której treść jest mu znana lub z którą miał możliwość zapoznania się. Takiej właśnie sytuacji dotyczył pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w uzasadnieniu wyroku II CSK 210/10 cytowanym w apelacji na poparcie tezy, o wprowadzeniu przez Sąd I Instancji wyłomu w przyjętej wykładni przepisu art. 647¹ k.c. W rozpoznawanej obecnie sprawie stan faktyczny był jednak inny. Pozwany inwestor nie wyraził bowiem zgody na zawarcie umowy z podwykonawcą w sposób milczący dorozumiany, lecz zgodę taką wyraził w sposób wyraźny i jednoznaczny, na piśmie, akceptując nie tylko osobę podwykonawcy ale i zakres robót przez niego wykonywany. Nic nie stało na przeszkodzie, by pozwany powstrzymał się z wyrażeniem swojej zgody do czasu przedłożenia mu projektu umowy. Mógł również zgody takiej nie udzielić. Fakt wyrażenia zgody świadczy jednak o tym, że albo była mu znana treść umowy również w zakresie wysokości wynagrodzenia podwykonawcy, albo była ona dla niego bez znaczenia. Jak wyjaśnił

Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku III CSK 152/10 z 4.02.201 r. „przepis art. 647¹ § 2 k.c. nie uzależnia odpowiedzialności inwestora od przedłożenia mu dokumentacji, jeśli wyraża w sposób czynny zgodę na udział podwykonawcy w realizacji inwestycji. Jeżeli inwestor zgodę w sposób czynny wyraża, to wie co robi i nie jest już potrzebny żaden mechanizm obronny”. Dodać jedynie należy, że zgodnie z treścią art. 56 k.c. czynność prawna wywołuje nie tylko skutki w niej wyrażone, lecz również te, które wynikają z ustawy, z zasad współżycia społecznego i z ustalonych zwyczajów. Nawet zatem przyjęcie, że pozwany wyrażając zgodę na powierzenie części robót nie miał zamiaru przyjęcia na siebie tej odpowiedzialności, jest to znaczenia i nie daje pozwanemu podstaw do uchylenia się od obowiązku zapłaty. Odnośnie zarzutu pozwanego, iż powód utrzymywał go w przeświadczeniu, że otrzymuje wynagrodzenie na bieżąco od pozwanego ad1 wskazać należy, że jest on nieuzasadniony. Zaległość w stosunku do pozwanego dotyczy tylko jednej, ostatniej faktury, a wcześniejsze dwie faktury faktycznie były zapłacone. Poza tym pozwany w sprzeciwie od nakazu zapłaty nie artykułował zarzutu nadużycia prawa przez powoda, dlatego jego ponoszenie w czasie późniejszym uznać należało za spóźnione.

Z przedstawionych wyżej przyczyn wszystkie zarzuty apelacji okazały się chybione, co uzasadnia jej oddalenie na podstawie art.385 k.p.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. wyrażającego zasadę odpowiedzialności za wynik procesu. Zasądzona kwota stanowi wynagrodzenie pełnomocnika obliczone przy zastosowaniu stawki minimalnej.